

Türkçenin Yabancı Dil
Olarak Öğretiminde
**Ana Dil ve
Dil Ailesi Etkisi**

Pınar ŞİMŞEK

2. Baskı

Dr. Öğr. Üyesi Pınar ŞİMŞEK

TÜRKÇENİN YABANCI DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE ANA DİL VE DİL AİLESİ ETKİSİ

ISBN 978-605-241-490-3

DOI 10.14527/9786052414903

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2019, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** ve **Pegemindeks.net** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Kasım 2018, Ankara

2. Baskı: Ekim 2019, Ankara

Yayın-Proje: Şehriban Türüldür

Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.

İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler - Ankara

(0312 341 36 67)

Yayıncı Sertifika No: 36306

Matbaa Sertifika No: 25931

İletişim

Karanfil 2 Sokak No: 45 Kızılay / ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50 - 430 67 51

Dağıtım: 0312 434 54 24 - 434 54 08

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Dr. Öğr. Üyesi Pınar ŞİMŞEK

Antalya doğumlu olan Pınar Şimşek, ilk ve ortaokul öğrenimi Antalya merkezde, lise öğrenimini Antalya Aksu Anadolu Öğretmen Lisesinde tamamlamıştır.

Pınar Şimşek'in ilk lisans programı, *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği*dir. Bu lisans programını bitirmesinin ardından yüksek lisans programına devam etmiş, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde “Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Programını” tamamlamıştır.

Pınar Şimşek, yüksek lisans eğitiminin ardından Çanakkale *Onsekiz Mart Üniversitesinde* 2 yıl, *Gazi Üniversitesinde* 4 yıl *Araştırma Görevlisi* olarak çalışmıştır. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında doktoraasını tamamladıktan sonra 2017 yılında *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Anabilim Dalına Yrd. Doçent* olarak atanmış ve halen bu görevine devam etmektedir.

Bitirmiş olduğu ikinci lisans programı, *Anadolu Üniversitesi-İktisat Fakültesi-Kamu Yönetimidir*. Pınar Şimşek'in devam ettiği üçüncü Lisans programı ise Çankaya Üniversitesi *Hukuk Fakültesi'dir*.

Pınar Şimşek Lisansüstü eğitimleri sürecinde özellikle “*Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi*” üzerine çalışmış, tezlerini bu alanda kaleme almıştır. Farklı sosyal bilimler ve eğitim bilimleri disiplinleri üzerine eğitimleri ve çalışmaları (makale, bildiri, kitap) bulunan Pınar Şimşek; Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında YDTÖ, İki Dillilere Türkçe Öğretimi, Çocuk Edebiyatı, Özel Öğretim Yöntemleri gibi lisans ve lisansüstü derslerini vermektedir.

Disiplinler arası akademik çalışma prensibini benimsemiş olan Pınar Şimşek, ayrıca “Tiyatro ve Canlandırma”, “Tiyatro Yönetmenliği ve Sanat Danışmanlığı”, “Yaratıcı Drama” ve “Diksiyon Eğitimi” gibi alanlarda eğitim almış ve bu alanlarda eğitim verme imkânına sahip olmuştur.

2. BASKI İÇİN ÖN SÖZ

Hiç şüphesiz Türkçeye olan rağbet, her geçen gün artmakta ve Türkçe küresel dil olma yolunda hızla ilerlemektedir.

Bu kitabın amacı; Türkçe öğrenim sürecinde, farklı dil aileleri ve ana dillere mensup yabancı öğrencilerin ana dilleri ve ait oldukları dil ailelerinin, özellikle yazma becerilerine etkisini göstermek ve yazma becerilerini geliştirmeye yönelik önerilerde bulunarak, Türkçe öğretmenlere, öğrenenlere ve yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi üzerine düşünenlere bir başvuru-kaynak çalışması ortaya koymaktır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında, hedef kitlenin ana dili ve dil ailesinin, Türkçe öğretimine etkisi konusunda bir başlangıç noktası olarak öngörülen bu çalışma umulur ki ikinci baskısıyla da alana gerekli katkıyı sağlar.

(İlk baskıdaki sürçülisan, hata ve eksiklikler için affınıza sığınır, eleştiride bulunan ilgililere teşekkür ederim. Kitabın ikinci baskısında eleştiriler ve geri dönütler ışığında hatalar ve eksiklikler, fark edilebildiği kadarıyla giderilmeye çalışılmıştır. Gözden kaçanları düzeltmenin, yeni düzenlemeler yapmanın ve yeni gelişmeleri ekleme fırsatının sonraki baskılarda nasip olması ümidiyle...)

Dr. Öğr. Üyesi Pınar ŞİMŞEK

İÇİNDEKİLER

2. Baskı İçin Ön Söz	v
----------------------------	---

1. BÖLÜM GİRİŞ

Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi	1
Kitabın Amacı	4

2. BÖLÜM KURAMSAL ÇERÇEVE

Tanımlar	5
Ölçüm Geçerliği ve Güvenirliği	5
“Yabancı Dil Öğretimi” Gerekliliğine Genel Bir Bakış	6
Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi	7
YDTÖ’de Hedef Kitlenin Özellikleri: Ana Dil ve Dil Ailesi Bağlamı	9
Genel Olarak Dil Becerileri	10
Yazma Becerisi	11
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yazma Eğitimi	15
Yazma Eğitiminin Aşamaları	15
Yazma Eğitiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler	16
Dil Aileleri	18
Dillerin Sınıflandırılması	19
Köken Bakımından Diller	19
Yapı Bakımından Diller	28
Dil Ailelerinin Konuşulma Oranları ve Konuşulma Alanları	30
Dil Ailelerinin Genel Özellikleri	31
Köken Bakımından Dil Ailelerinin Genel Özellikleri	31
Hint-Avrupa Dil Ailesi	32
Hami-Sami Dil Ailesi	33
Altay Dil Ailesi	34
Ural Dil Ailesi	36
Bantu Dil Ailesi	37
Avustronezya Dil Ailesi	38
Çin-Tibet Dil Ailesi	39
Kafkas Dil Ailesi	41
Diğer Dil Ailesi-Asya Kolu	42
Diğer Dil Aileleri/ Nijer-Kongo Kolu	43

Yapı Bakımından Dil Ailelerinin Genel Özellikleri.....	44
Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Ana Dilleri ve Genel Özellikleri	48
Azerbaycan Türkçesi.....	49
Türkmenistan Türkçesi.....	52
Uygur Türkçesi.....	53
İngilizce.....	55
Kazakistan Türkçesi	57
Kırgızistan Türkçesi.....	59
Özbekistan Türkçesi.....	62
Arapça.....	64
Farsça	66
Bislama.....	69
Fulanice.....	70
Bengalce (Bengali).....	71
Arnavutça	73
Amharca	74
Chichewa (Çevaca)	75
Khmerce	75
Boşnakça.....	76
Boşnak Alfabeti (Latin, Kiril, Arapça)	77
Rusça	78
İspanyolca.....	81
Fransızca.....	83
Çince (Mandarin).....	85
Çeçence.....	88
Darice.....	90
Dioula.....	91
Gagavuz Türkçesi.....	92
Ganaca (Akan-Twi).....	92
Gürcüce.....	93
Fang.....	94
Filipince	95
Kpellece.....	96
Kinyarwanda.....	97
Luganda Dili.....	97
Mende Dili.....	98
Lingala-Kituba Dili	99
Svahili (Kiswahili) Dili.....	100
Serahulice (Soninke).....	101
Somalice.....	102

Yoruba Dili.....	103
Peştuca (Pastho-Afganca).....	104
Peştuca (Pastho) Alfabeti.....	105
Malgaşça (Malagasy).....	106
Tamazight (Neo-Tifinagh) Dili.....	106
Urduca.....	107
Ukraynaca.....	108
Vietnamca.....	109
Sırpça.....	110
Sırpça Alfabe.....	111
Moldovaca.....	111
Moğolca.....	112
Macarca.....	114
Maldivce (Dhivehi).....	115
Kirundi Dili.....	116

3. BÖLÜM BULGU VE YORUMLAR

Araştırmanın Merkezi Olan TÖMER.....	119
Yazma Dersi Sınav Evraklarının Değerlendirilmesi.....	121
Ana Dillere Göre Yazma Dersi Sınav Evraklarından Elde Edilen Bulgular.....	129
Ana Dili Arapça Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	130
Ana Dili Kazakistan Türkçesi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	133
Ana Dili Sırpça Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	134
Ana Dili Swahilice Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	134
Ana Dili Boşnakça Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	135
Ana Dili Ukraynaca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	136
Ana Dili Dari (Derice) Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	136
Ana Dili Lingala-Ktuba Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	137
Ana Dili Luganda Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	137
Ana Dili Arnavutça Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	138
Ana Dili Amharca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	139
Ana Dili Vietnamca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	139
Ana Dili Gürcüce Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	140
Ana Dili Tayca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	140
Ana Dili Gagauz Türkçesi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	141
Ana Dili Moğolca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	141
Ana Dili Khmerce Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	142
Ana Dili Fang Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	142
Ana Dili Özbekistan Türkçesi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	142

Ana Dili İspanyolca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	143
Ana Dili Filipince Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	143
Ana Dili Uygur Türkçesi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	144
Ana Dili Endonezce(Bahasa) Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	144
Ana Dili Bengalce Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	145
Ana Dili Ganaca-Hausa Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	145
Ana Dili Yoruba Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	146
Ana Dili Dioula Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	146
Ana Dili Somalice Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	147
Ana Dili Chichewa Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	148
Ana Dili Urduca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	149
Ana Dili Peştuca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	150
Ana Dili Fransızca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	150
Ana Dili Çince Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	151
Ana Dili Makedonca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	151
Ana Dili Maldivce-Dhivehi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	151
Ana Dili Farsça Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	152
Ana Dili Irak Türkmen Türkçesi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	152
Ana Dili Rusça Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	153
Ana Dili Serahulice (Soninka) Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	153
Ana Dili Fulanice Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	154
Ana Dili Bislama Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	154
Ana Dili Mende Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	154
Ana Dili Çeçence Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	155
Ana Dili Kinyerwanda Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	156
Ana Dili Azerbaycan Türkçesi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	156
Ana Dili Kırgızistan Türkçesi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	157
Ana Dili Kpellece Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	157
Ana Dili Türkmenistan Türkçesi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	158
Ana Dili Macarca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	158
Ana Dili Malgaşça Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	159
Ana Dili Kırundi Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	159
Ana Dili İngilizce Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular	160
Ana Dili Moldovaca Olan Öğrencilerden Elde Edilen Bulgular.....	160
Bulguların SPSS Programı İle Analizleri Ve Yorumları.....	161
Güvenirlilik Analizi.....	161
Analiz Türünün Belirlenmesi	162
Verilerin Dağılım (Frequencies) Analizleri	164
Verilerin Yapı Bakımından Dil Ailesine Göre Dağılımı.....	165
Verilerin Dil Seviyelerine (Kurlara) Göre Dağılımı.....	165

Verilerin Köken Bakımından Dil Ailelerine Göre Dağılımı.....	166
Verilerin Ana Dillere ve Ülkelere Göre Dağılımları.....	166
Yazma Becerisi Değerlendirme Sonuçlarının Analizleri	167
Yazma Becerisi Değerlendirme Sonuçlarının Analizleri	167
Yazma Becerisi Değerlendirme Ortalamasının Analizleri.....	169
Yazma Becerisi Değerlendirme Sonuçlarının Ölçütlere Göre Analizleri	173
Yazma Becerisi ile Ana Dil ve Dil Aileleri Arasındaki İlişki	177
Değerlendirmelerin Grafikselsel Olarak Analizleri	179
Altay Dil Ailesi.....	180
Avustralya Dil Ailesi	180
Bantu Dil Ailesi	181
Çin-Tibet Dil Ailesi.....	182
Hami-Sami Dil Ailesi/ Sami Kolu	182
Hami-Sami Dil Ailesi/Hami Kolu	183
Hint-Avrupa Dil Ailesi/Hint-Asya Kolu	183
Hint-Avrupa Dil Ailesi/Avrupa Kolu	184
Hint-Avrupa Dil Ailesi/Bağımsız Diller.....	185
Kafkas Dil Ailesi	185
Ural Dil Ailesi	186
Diğer Dil Ailesi/Asya Kolu.....	186
Nijer-Kongo Dil Ailesi.....	187
Türkçe Öğretimi ve Yazma Becerisine Yönelik Anket Çalışması	187
Öğretim Elemanları Anket Sonuçları	188
Anket Analiz Ve Yorumları.....	189

4. BÖLÜM SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın Güvenirliği.....	197
Araştırmanın Geçerliliği.....	197
Analiz Türünün Belirlenmesi ve Analizler	198
Altı Ölçüte Göre Yapılan Değerlendirmelerin SPSS Analiz Sonuçları ve Öneriler.....	198
Öğretim Elemanlarına Yapılan Anket Analiz Sonuçları ve Öneriler	201
İçerik İncelemede Elde Edilen Bulgulardan, Dil Ailelerine Göre Çıkarılan Sonuç ve Öneriler	202
İçerik İncelemede Elde Edilen Bulgulardan, Ana Dillere Göre Çıkarılan Sonuç ve Öneriler	214
Genel Öneriler	244
Kaynaklar	253

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: M. Ergin'e Göre Köken Bakımından Diller	19
Tablo 2: Yakıcı, Yücel, Doğan ve Yeloka göre Köken Bakımından Diller	22
Tablo 3: D. Aksan'a Göre Köken Bakımından Diller	23
Tablo 4: K. Demirci'ye Göre Köken Bakımından Diller.....	24
Tablo 5: T. Gülensoy'a Göre Köken Bakımından Diller	25
Tablo 6: İki Büyük Dil Ailesi Teorisine Göre Diller.....	26
Tablo 7: R. Breton'a Göre Köken Bakımından Diller	26
Tablo 8: Köken Bakımından Diller (Ortak Sınıflandırma).....	27
Tablo 9: M. Ergin'e Göre Yapı Bakımından Diller	28
Tablo 10: N. Bayraktar'a Göre Yapı Bakımından Diller	28
Tablo 11: Yapı Bakımından Diller (Ortak Sınıflandırma).....	29
Tablo 12: Türkçe-Moğolca Örnek Kelimeler	35
Tablo 13: Altay Dilleri.....	37
Tablo 14: Krundi Dilinde Sesli Harfler Tablosu	38
Tablo 15: Kafkas Dil Ailesi	41
Tablo 16: Kafkas Dil Ailesi ve Türkçe Kelime Örnekleri.....	42
Tablo 17: Lezgice ve Türkçe Kelime Örnekleri	42
Tablo 18: Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Ana Dilleri ve Dil Aileleri	48
Tablo 19: Azerbaycan Türkçesinde Kullanılan Alfabeler	51
Tablo 20: Uygur Türkçesinde Eklerin Kullanımı.....	55
Tablo 21: İngiliz Alfabesi	56
Tablo 22: Kazakistan Türkçesinde Eklerin Kullanımı	58
Tablo 23: Kazakistan Türkçesinde Kullanılan Alfabeler.....	59
Tablo 24: Kırgızistan Türkçesinde Eklerin Kullanımı.....	60
Tablo 25: Kırgızistan Türkçesinde Kullanılan Alfabeler.....	61
Tablo 26: Özbekistan Türkçesinde Kullanılan Alfabeler	62
Tablo 27: Özbekistan Türkçesinde Hâl Eklerinin Kullanımı.....	64
Tablo 28: Arap Alfabesi.....	65
Tablo 29: Fars Alfabesi	67
Tablo 30: Türkçe-Bislama Kelime Örnekleri.....	69
Tablo 31: Bengal Alfabesi	72
Tablo 32: Türkçe-Arnavutça Örnek Kelimeler	73
Tablo 33: Arnavut Alfabesi.....	73
Tablo 34: Khmerce Alfabe	76
Tablo 35: Boşnakcada Tekil ve Çoğul Ekleri.....	78
Tablo 36: Rus-Kiril Alfabesi	80
Tablo 37: İspanyol Alfabesi.....	81
Tablo 38: Türkçe İspanyolca Ses Karşılaştırmaları	82
Tablo 39: Fransız Alfabesi.....	83

Tablo 40: Türkçe Harflerin Latin Alfabesine Göre Çince Ses Karşılıkları (okunuşları):.....	86
Tablo 41: Çeçen Alfabeti	89
Tablo 42: Ganaca-Akan Alfabeti	93
Tablo 43: Örneklem Grubundaki Öğrencilerin Ana Dilleri ve Dil Aileleri.....	129
Tablo 44: Güvenirlik Analizi Tablosu	162
Tablo 45: Dağılım Testi: “Kolmogorov Smirnov” Testi	163
Tablo 46: Homojenlik testi: “Homogeneity of Variances” Testi	163
Tablo 47: Verilerin Yapı Bakımından Dil Ailelerine Göre Dağılımı.....	165
Tablo 48: Verilerin Dil Seviyelerine (Kurlara) Göre Dağılımı.....	165
Tablo 49: Verilerin Köken Bakımından Dil Ailelerine Göre Dağılımı.....	166
Tablo 52: Değerlendirmelerin Dil Seviyelerine Göre Analizi.....	167
Tablo 53: Değerlendirmelerin Dil Ailesine (Köken)Göre Analizi	168
Tablo 54: Değerlendirmelerin Dil Ailesine (Yapı) Göre Analizi	168
Tablo 55: Değerlendirmelerin Seviye ve Dil Ailesine Göre Analizi.....	169
Tablo 56: Değerlendirme Ortalamasının Dil Ailesine (Köken) Göre Analizi	170
Tablo 57: Değerlendirme Ortalamasının, Dil Ailesine (Yapı) Göre Analizi	170
Tablo 58: Değerlendirme Ortalamasının Dil Seviyelerine Göre Analizi	171
Tablo 59: Değerlendirme Ortalamasının Ana Dillere Göre Analizi	172
Tablo 60: Değerlendirmelerin Ölçüt Esas Alınarak Dil Ailesine (Yapı) Göre Analizi	173
Tablo 61: Değerlendirmelerin Ölçüt Esas Alınarak Dil Seviyelerine Göre Analizi	174
Tablo 62: Değerlendirmelerin Ölçüt Esas Alınarak, Dil Ailesine (Köken)Göre Analizi	174
Tablo 63: Değerlendirmelerin Ölçüt Esas Alınarak Seviye ve Dil Ailelerine Göre Analizi	175
Tablo 64: Değerlendirmelerin Ölçütler Esas Alınarak Ana Dillere Göre Analizi.....	176
Tablo 65: Yazma Becerisi ile Ana Dil Arasındaki İlişki	177
Tablo 66: Yazma Becerisi ile Köken Bakımından Dil Ailesi Arasındaki İlişki	178
Tablo 67: Yazma Becerisi ile Yapı Bakımından Dil Ailesi Arasındaki İlişki	178
Tablo 68: Ölçüt Esas Alınarak Değerlendirme Sonuçlarının Ortalamaları.....	179
Tablo 69: Yabancı Öğrencinin Ana Dili, Türkçe Öğrenme Başarısını Doğrudan Etkiler.....	189
Tablo 70: Yabancı Öğrencinin Ana Dili, Türkçe “Yazma Becerisindeki” Başarıyı Doğrudan Etkiler.....	189
Tablo 71:Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ana Dili Aynı Olanların Aynı Şubede Olmaları Türkçe Öğrenme Başarısını Artırır.....	190
Tablo 72: Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ana Dili Aynı Olanların Aynı Şubede Olmaları “Yazma Becerisindeki” Başarıyı Artırır.....	190
Tablo 73: Yabancı Öğrencilere Türkçe Öğretirken, Aynı Dil Ailesine Mensup Öğrencilerin Bir Şubede Toplanması Başarıyı Artırır	191

Tablo 74: Yabancı Öğrencilere Türkçe Öğretirken En Çok Hangi Dil Becerisinde Zorlanıyorlar?.....	191
Tablo 75: Kurallı Cümle Kullanma.....	193
Tablo 76: İmla-Noktalama.....	193
Tablo 77: Ekleri Kullanma-Bağdaşıklık.....	193
Tablo 78: Cümle Ögelerini Doğru Sıralama.....	194
Tablo 79: Hâl Eklerini Kullanma.....	194
Tablo 80: Yardımcı Fiilleri Kullanma.....	194
Tablo 81: Harfleri Doğru Yazma.....	195
Tablo 82: Uygun Kelime Seçimi.....	195

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. S. Eker'e göre köken bakımından diller.....	20
Şekil 2. Fischer'e göre köken bakımından diller.....	21
Şekil 3. Dil ailelerinin konuşulma oranları.....	30
Şekil 4. Dil ailelerinin konuşulma alanları.....	30
Şekil 5. Hint-Avrupa dil ailesi.....	33
Şekil 6. Hami-Sami dil ailesi.....	33
Şekil 7. Çin alfabesi.....	41
Şekil 8. Bislama alfabesi.....	69
Şekil 9. Fulani alfabesi.....	70
Şekil 10. Amharca alfabesi.....	74
Şekil 11. Chivheva (Çeva) alfabesi.....	75
Şekil 12. Boşnak güncel Latin alfabesi.....	77
Şekil 13. Boşnak Latin, Kiril ve Arap alfabeleri.....	77
Şekil 14. Çin alfabesi-Çince karakterler.....	86
Şekil 15. Dari alfabesi.....	90
Şekil:16. Dioula-nko alfabesi.....	91
Şekil 17. Gürcü alfabesi.....	94
Şekil 18. Fang alfabesi.....	95
Şekil 19. Filipin alfabesi.....	96
Şekil 20. Kpelle alfabesi.....	96
Şekil 21. Kinyarwanda alfabesi.....	97
Şekil 22. Luganda alfabesi.....	98
Şekil 23. Mende alfabesi.....	99
Şekil 24. Lingala alfabesi.....	100
Şekil 25. Svahili alfabesi.....	101
Şekil 26. Serahulice alfabesi.....	102
Şekil 27. Somalice alfabesi.....	103
Şekil 28. Yoruba alfabesi.....	104

Şekil 29. Peştuca alfabesi.....	105
Şekil 30. Malagasy alfabesi	106
Şekil 31. Tamazigt alfabesi.....	107
Şekil 32. Urdu alfabesi.....	108
Şekil 33. Ukrayna alfabesi	109
Şekil 34. Vietnamca Latin alfabesi.....	110
Şekil 35. Sırpça alfabeler.	111
Şekil 36-a. Moğol Latin alfabeleri.....	113
Şekil 36-b. Moğolca Kiril alfabeleri.....	113
Şekil 37. Macar alfabesi.....	114
Şekil 38. Macar alfabesindeki ünsüzler.....	115
Şekil 39. Maldivce-Dhivehi alfabesi	116
Şekil 40. Krindu alfabesi.	117
Şekil 41. Altay Dil Ailesine mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği	180
Şekil 42. Avustronezya Dil Ailesine mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği....	180
Şekil 43. Bantu Dil Ailesine mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği	181
Şekil 44. Çin-Tibet Dil Ailesine mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği	182
Şekil 45. Hami-Sami D. A. Sami Koluna mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği.....	182
Şekil 46. Hami-Sami D. A. Hami Koluna mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği.....	183
Şekil 47. Hint-Avrupa D.A. Hint-Asya Koluna mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği.....	183
Şekil 48. Hint-Avrupa D.A. Avrupa Koluna mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği.....	184
Şekil 49. Hint-Avrupa D.A. bağımsız dillere mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği.....	185
Şekil 50. Kafkas Dil Ailesine mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği	185
Şekil 51. Ural Dil Ailesine mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği.....	186
Şekil 52. Diğer Dil Ailesi-Asya koluna mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği	186
Şekil 53. Nijer/Kongo dil ailesine mensup öğrencilerin yazma becerisi grafiği	187
Şekil 54. Yazma becerisine yönelik yapılan anket sonuç ve analiz tabloları	188
Şekil 55. Yazma becerisine yönelik yapılan anket-2 sonuç ve analiz tabloları.....	192

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu
YDTÖ	Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi
YDÖ	Yabancı Dil Öğretimi
TÖMER	Türkçe Öğrenim, Araştırma ve Uygulama Merkezi
YTB	Yurt dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı
GÜ TÖMER	Gazi Üniversitesi Türkçe Öğrenim ve Araştırma Merkezi
AOÖÇ	Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi
AOÇM	Avrupa Ortak Öneriler Çerçeve Metni

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi

Dünyada en çok kullanılan dillerden biri olan Türkçenin yabancılara öğretimi, Kaşgarlı Mahmut'un Araplara Türkçe öğretmek için yazdığı Divan-ü Lügat-it Türk'ten bu yana sistemli ve sistemsiz olarak devam etmektedir. Özellikle son yıllarda, Türkçenin yabancılara öğretimine yönelik gelişmeler hız kazanmış; alan, yeni yöntem ve teknikler, uzman yetiştirme programları, tez ve diğer akademik çalışmalar gibi destekleyici unsurlar ile gelişmektedir. Türkçe öğrenmeye talep her geçen gün artmakta, Türkçe çeşitli milletlerden bireylerin dikkatini çekmekte ve bu farklı ana dillere sahip bireyler çeşitli vesilelerle Türkçe öğrenmek istemektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi, ana dil öğretiminden farklı yöntem, teknik ve materyal gerektiren, ancak alanda uzman kişilerce gerektiği gibi yürütülmesi gereken bir alandır. YDTÖ, sadece bir dil öğretimi olarak düşünülmemeli; YDTÖ'nün millî menfaatler gereği Türkçenin ve Türk kültürünün uluslararası varlığını gösterebilmek için de oldukça önemli olduğu unutulmamalıdır.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi bugün teoride ve uygulamada, Avrupa'da yabancı diller ve kültürlerin öğretilmesi kapsamında 2001 yılında yayınlanan Diller için "Avrupa Ortak Çerçeve Metni"ne (AOÇM) dayanır." Çerçeve Metnin oluşturulma amaçları:

- Avrupa'da dil ve kültür çeşitliliğinin korunması ve geliştirilmesi,
- Farklı ana dillere sahip Avrupalılar arasında iletişim ve etkileşimin kolaylaşması,
- Üye ülkeler için modern dil öğrenim ve öğretimindeki ulusal ilkeleri saptamak ve bu sayede politik alanda işbirliği ve eşgüdümle yakınlaşmayı sağlayabilmek (AOÇM, 2012, s.12).

AOÇM; dil öğretim programlarını planlama, dil sertifikalarının planlanması, kendi kendine öğrenmenin planlanması gibi alanları içerir. AOÇM'nin en önemli özellikleri de kısaca şöyledir: Dil öğrenimi ve öğretimi için gereksinimlerin ve hedeflerin belirlenmesi, materyal seçimi ve hazırlanması, öğretim ve öğrenim programları hazırlanması ve uygulanması, yöntem ve tekniklerin belirlenmesi. Ortak çerçeve metninde bulunan bir dilin yabancı dil olarak öğretilmesi standartlarının

uluslararası alanda önem kazanması ve bu alanda standartlaştırmanın bu metinle getirilmesi nedeniyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesi için de AOÇM esas alınmıştır. Amaç Türkçenin ve Türk kültürünün kendine has öğrenim-öğretim özellikleri ile yöntem ve tekniklerinin geliştirilip çerçeve metnin planlı olarak sunulduğu standartlarda Türkçenin bir yabancı dil olarak öğretimini gerçekleştirmektir.

Bir dilin yabancı dil olarak öğretimi için en genel ilkeleri sunan AOÇM'de de vurgulandığı gibi, farklı ana dillere sahip hedef kitlenin farklı veya aynı dil gruplarından ana dillere sahip olup olmadığı dikkate alınmalıdır. Yabancılarla Türkçenin öğretimi ve Türk kültürünün birleştirici bir unsur olarak tanıtımında da öğrencilerin dil kökenleri öğretim sürecinde dikkat edilmesi gereken önemli bir noktadır. Yabancılarla Türkçe Öğretimi ve araştırma merkezleri olan TÖMER'lerde Türkçe öğrenmek isteyen öğrenciler çok farklı milletlere mensup olup farklı ve aynı dil ailelerinden ana dillere sahip ayrıca bazı öğrenciler iki dilli veya çok dilli de olabilmektedir. Yapılan araştırmalara göre birey öğrendiği yabancı dili önce istemsiz olarak kendi ana dili ile karşılaştırarak öğrenmektedir. Bu da Türkçe öğrenen yabancıların, ana dilleri ve hangi dil ailesine mensup olduklarını bilmenin önemini arttırmaktadır.

Geçmişten günümüze varlığını çeşitli uzantılarla veya doğrudan sürdüren ve canlılığını koruyan dilleri kaynak-köken bakımından farklı dil kollarına (ailelerine) ayıracak olursak, şu ayrıştırmayı görebiliriz:¹

- **Ural-Altay Dilleri:**
 1. **Altay Dilleri:** Türkçe, Moğolca, Mançuca-Tunguzca, Korece, Japonca.
 2. **Ural Dilleri:** Fin-Ugor Dilleri, Fince, Macarca, Ugorca, Samoyedce.
- **Hint-Avrupa Dilleri:**
 1. **Asya Dilleri:** Hintçe, Farsça, Ermenice, Hititçe.
 2. **Avrupa Dilleri:**
 - a. Latin dilleri: Latince, Fransızca, İspanyolca, Portekizce, İtalyanca, Rumence.
 - b. Slav dilleri: Rusça, Bulgarca, Sırpça, Boşnakça, Hırvatça, Lehçe, Makedonca.
 - c. Germen dilleri: Almanca, İngilizce, İsveççe, Norveççe, Felemenkçe, Danca.
 - d. Diğer bağımsız Avrupa dilleri: Yunanca, Arnavutça, Litvanca, Keltçe.

1 Dil ailelerinin sınıflandırılması ileriki bölümlerde ayrıntılı olarak ele alınmıştır.